

Costinești

Gala tinerilor actori

Remarcabilă, inițiativa Biroului de turism pentru tineret, în colaborare cu secția de critică teatrală a A.T.M. și cu Direcția instituțiilor de spectacol din C.C.E.S., de a organiza o gală a tinerilor actori. Între 14 și 18 Iulie, la Costinești, recitaluri individuale, fragmente de reprezentatii, spectacole și un coloevui final au permis publicului și specialiștilor să desprindă citeva concluzii în legătură cu aptitudinile creatoare ale tinărului actor. O confruntare sui-generis cu portretul teatrului românesc de miine. Invocată în festival, *condiția intelectuală a tinărului actor* a devenit emblema actualei ediții-pilot. Această coordonată fundamentală a interpretului modern, ce se traduce prin *crez estetic și politic, travaliu intens și reflexivitate*, a dominat cele mai bune evoluții din concurs. Partiturile pe care și-au exersat arta mulți dintre participanți purtau semnăturile lui Mihai Eminescu, Tudor Arghezi, Emil Botta, A. E. Baconsky, Eugen Jebeleanu, Nichita Stănescu, Dumitru Radu Popescu, Marin Sorescu, Augustin Buzura, Cehov, Harold Pinter. *Corabia lui Sebastian* de A. E. Baconsky în rostirea lui Miriam

Cuibuș, *E frig și noapte, seniori*, proză de Augustin Buzura în tălmăcirea scenică a lui Ioan Georgescu, monologul din *Îngrijitorul* de Pinter interpretat de Valentin Voicilă sau recitalul de poezie și muzică susținut de actorul Răzvan Ionescu și de chitaristul Ioan Boeru nu prezintă numai simple întâlniri cu un text sau un personaj; ele conturează un univers ideatic, o atitudine personală față de lume, avînd ca însemne particulare: luciditatea, adevărul, patosul ideilor. Pașiunea intelectuală am regăsit-o și în modernitatea expresiei. În centrul celor mai vii și profunde demonstrații de măiestrie interpretativă a stat actorul care nu caută sprijin în decor, recuzită, al cărui joc este capabil să dea fluiditate și semnificație oricărui spațiu. Stăpîni pe mai multe stări și înfățișări, Ioan Georgescu, Valentin Voicilă, Gheorghe Dănilă, Tudorel Filimon, Ana Ciontea, Miriam Cuibuș, Camelia Maxim, Marius Bodochi, Marcela Andrei, Lucia Wanda Toma practică „mecanismul rupturii”, implicîndu-l pe spectator în reprezentație. Opțiunile au tîns către structuri dramatice libere, ce anulează interesul pentru dez-

MARELE PREMIU, ex-aequo: MIRIAM CUIBUȘ (Teatrul Național din Timișoara), pentru recitalul de versuri *Corabia lui Sebastian* de A. E. Baconsky și **VALENTIN VOICILĂ** (Teatrul Dramatic din Baia Mare), pentru interpretarea fragmentului *Îngrijitorul* de Harold Pinter; **Premiul special al juriului: IOAN GEORGESCU** (Teatrul Dramatic din Brașov), pentru recitalul de proză *E frig și noapte, seniori* de Augustin Buzura; **Premii de interpretare: ANA CIONTEA** (Teatrul Tineretului din Piatra Neamț), pentru rolul Mișu din *Jucăria de vorbe*, după Tudor Arghezi (și Diploma Stațiunii tineretului Costinești); **LUCIA WANDA TOMA** (Teatrul Național din Cluj-Napoca), pentru rolul dublu Tanți și Manți din *Nu sînt Turnul Eiffel de Ecaterina Oprolu*; **CAMELIA MAXIM** (Studioul I.A.T.C.) pentru monodrama *Angelina Bianchini* de G. Martinez; **RĂZVAN IONESCU** (Teatrul „Bulandra”), pentru recitalul de poezie și chitară clasică; **TUDOREL FILIMON** (Teatrul Național din Cluj-Napoca) pentru toate rolurile susținute în *Nu sînt Turnul Eiffel* (și Premiul ziarului „Scinteia Tineretului”); **Premiul revistei „Viața studentască”: CATRINEL DUMIRESCU** (Teatrul Național din Cluj-Napoca), pentru rolul Ea din *Nu sînt Turnul Eiffel*; **Premiul revistei „Tribuna”: DINU APETREI** (Teatrul Bacovia din Bacău) pentru rolul Oswald din *O întâmplare* de Horia Lovinescu. **Mențiune specială de participare: CONSTANȚIN GHENESCU** (Teatrul Tineretului din Piatra Neamț).

nodămint, concentrându-l asupra dezvoltării; pentru a reface conexiunile, publicul este obligat la reflecție: un tip de joc care cere disciplină interioară, mobilitate spirituală și resurse fizice speciale. În el am recunoscut acele trăsături ale stilului național de interpretare actoricească prin care spectacolul românesc s-a impus în lume: creativitate, practicarea unor stiluri variate de joc, umorul ca soluție filozofică la dramele existenței.

Condiția intelectuală a tinărului actor nu se poate dezvolta și afirma decît într-un climat favorabil, acolo unde există o echipă și regizori preocupați să facă teatru în numele aceleiași concepții estetice. În *Obligațiuni* de Tudor Mușatescu (Teatrul de Stat din Oradea), pe un text de mai mică forță satirică, tinăra actriță Cristina Șchiopu conturează colorat, cu pregnanță, o mască intens comică, ajutată și de replica dată savuros, cu aplomb, de Eugen Harizomenov. În spectacolele Naționalului din Cluj-Napoca (*Nu sînt Turnul Eiffel* de Ecaterina Oproiu) și Teatrului Tineretului din Piatra Neamț (*Jucăria de vorbe* după Arghezi), interpretii sînt de vîrste apropiate. Relațiile de lucru se stabilesc firesc, dialogul este spontan și viu, tinerii se regăsesc mai ușor în ceea ce au de exprimat. Actorii au avut în regizorii generației lor, Andrei Mihalache și Alexandru Dabija, aliați și catalizatori în descoperirea și conștientizarea propriilor lor calități și disponibilități scenice. *Cartea cu jucării*, în lectura lui Alexandru Dabija, prilejuiește Anei Ciontea, lui Gheorghe Dănilă și lui Constantin Gheneșcu un regal actoricesc în care se imbină poezia, tandrețea și candoarea juvenilă. Am simțit în această montare, armonioasă și elegantă, influența benefică a tradiției teatrului din Piatra Neamț, unde se cultivă spiritul de echipă, grija pentru actorul tînăr, interesul pentru experiment. Prezența pe afișul Galei a lui Aureliu Manea și a Ancăi Ovaneș-Doroșenco a readus în atenție *datoria morală* a regizorilor cu experiență de a continua cu tînărul actor munca profesorilor din institut. Tinerii Gabriela Cuc și George Custură de la Teatrul de Stat din Reșița, colaborînd cu Aureliu Manea la realizarea spectacolului *Pescărușul* de Cehov, s-au confruntat nu numai cu o viziune scenică valoroasă, dar și cu un pedagog. Nu același lucru îl putem spune despre *O întîmplare ciudată* (Teatrul Bacovia din Bacău), unde regia decorativă a Ancăi Ovaneș-Doroșenco, mîinzînd exclusiv pe semne teatrale, topește tensiunea conflictului și ratează o „lecție” necesară actorilor Geo Popa, Dinu Apețrei, ca, de altfel, întregului colectiv.

Festivalul a oferit și cîteva mostre a aceea ce poate frîna afirmarea „expresivității spirituale” a actorului sau chiar

pune sub semnul întrebării condiția sa intelectuală. În recitalurile prezentate de studenta Adriana Gîrțoman de la Institutul de teatru „Szentgyörgyi István” — secția română din Tirgu Mureș și de Constantin Avădanei de la Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași, acuitatea mesajului antirăzboinic a fost atenuată de tratarea convențională. Emfaza, patosul retoric, didacticismul, pe alocuri, au minat impactul cu spectatorul. „Meneștrele moderne cu chitară”, Marian Lepădatu (Teatrul „Ion Creangă”) ne-a propus o incursiune idilică în folclorul maramureșean. Pe un fragment din *Greul pămîntului* de Valeriu Anania, Vasile Filipescu (Teatrul „A. Davila” din Pitești) invocă fără fior liric autentic gîlia și datinile strămoșești. Un text banal, fără valoare literară, deși prezentat cu vervă și haz de Marian Rălea, nu a fost în măsură să evidențieze resursele artistice ale acestui tînăr, probate cu strălucire în alte dăți. Încă o dată s-a dovedit importanța opțiunii pentru nivelul competiției. Vulnerabilă prin lipsa unei concepții regizorale ferme a apărut și reprezentația Institutului de teatru „Szentgyörgyi István” — secția română din Tirgu Mureș cu sceneta *Om de treabă* de Romulus Vulpesco. Montarea demarează echilibrat, dar pe parcurs își pierde din tonus, devenind monotonă și inexpressivă. Improvizarea, însăilarea dezordonată și arbitrară a unor momente, susținerea mediocră a ideilor (deși unele texte erau de Eminescu, Shakespeare, Strindberg) au caracterizat evoluțiile Floricăi Dinicu, ale lui Bogdan Stanoevici, Gheorghe Metzenrath, Teodor Marinescu. Un spectacol obosit, prea repede degradat (*Moscheta* de Ruzzante) a adus Teatrul „V. I. Popa” din Bîrlad; n-am mai regăsit fantezia în crearea gagurilor, proșteptimea și vitalitatea actoricească, calități pentru care, acum doi ani, montarea a fost premiată la un festival de regie.

În ansamblul celorlalte manifestări naționale de cultură teatrală, Gala de la Costinești își afirmă originalitatea și marea utilitate. Particularitățile de creație ale actorului tînăr, amploarea și dinamismul fenomenului cereau un cadru aparte de dezbateri. Timp de cinci zile, Costinești-ul a devenit o rampă de lansare pentru cei mai buni, a oferit un test asupra „imaginației actorului tînăr”, fiind în același timp o școală necesară sensibilizării și potențării mijloacelor sale de expresie. Colocviul final, ca și convorbirile dintre participanți, a subliniat importanța principiului competiției în rîndul tinerilor actori. Confruntarea cu sine și cu ceilalți, contactul direct cu critica de specialitate s-au dovedit benefice pentru ei. Cei mai mulți au declarat că au avut pentru prima oară sentimentul că aparțin unei familii. Manifestarea a

adus încă un argument împotriva prejudecăților unora asupra „teatrului de provincie”, însușind responsabilitate tuturor pentru fiecare, consolidind solidaritatea de echipă. Palmaresul Galei ne-a impus din nou, cu evidență, o realitate: arta nu poate exista decât în contextul social. Aici, la Costinești, tinerii actori au putut simți în ce măsură sînt depozitarii gândurilor și frământărilor publicului tînar și divers care a umplut pînă la refuz Amfiteatrul, Sala Polivalentă a Hotelului Forum și celelalte spații de joc, participînd entuziasmat și interesat la reprezentații sau la dezbateri.

O prezență aparte în festival au avut amatorii, cei care se pregătesc pentru ipostaza de spectator făcînd teatru. Au luat parte formația „Podul”, condusă de regizorul Cătălin Naum, Studioul de caragialologie al studenților din Timișoara, îndrumat de arhitectul Radu Radoslav, trupa „Eveniment”, în fruntea căreia se află tînarul actor Constantin Fugașin.

La debut, Gala își caută încă forma. Pentru edițiile viitoare s-a propus amenajarea din timp a unor spații mai adecvate de joc și păstrarea în concurs a împărțirii pe secțiuni: recitaluri individuale, fragmente de reprezentații, spectacole. Pentru accentuarea caracterului de tabără de creație, s-a preconizat înființarea unor „ateliere” în care actorii să poată lucra spectacole ad-hoc cu regizorii prezenți; de asemenea, invitarea unor personalități ale scenei, care să împărtășească tinerilor din experiența lor; s-a pledat și pentru o sporire a responsabilității teatrelor față de recitalurile individuale. În dezbaterile tuturor acestor aspecte și-au adus contribuția criticii Valentin Silvestru (coordonatorul manifestării, din partea A.T.M.), Natalia Stancu, Valentin Tașcu, Ion Cocora, Victor Bibicioiu; regizorii Alexa Visarion, Mircea Cornișteanu, Adrian Lupu, Tîno Geirun; actorii Mircea Albulescu, Mircea Diaconu; Eugen Vancea, directorul Teatrului de Stat din Reșița, Valeriu Grama, director al Studioului Institutului de teatru „I. L. Caragiale”, Ioan Hidecuti, vicepreședinte al B.T.T., activistul Aurel Borșan. Un juriu format din critici, regizori, actori, ziariști, activiști, condus de actorul Mircea Diaconu de la Teatrul „Bulandra”, a înmînat premiile și distincțiile festivalului. Gala laureaților a fost comentată de Mircea Albulescu, care a construit un adevărat spectacol, stabilind, cu farmec, dialogul dintre generații. Remarcăm, nu în cele din urmă, că ospitalitatea și efortul organizatoric, adecvarea la obiect a manifestării și rezultatele sale în plan general au avut în gazde un sprijin hotărîtor.

Ludmila PATLANJOGLU

Tribuna regizorului

■ CĂTĂLINA BUZOIANU

Despre condiția regizorului

Ca regizor, aș defini spectacolul contemporan „un eseu în imagini”. Spațiu al ideilor, spațiu al cuvîntului, spațiu vizual, spațiu sonor, care acționează asupra spectatorului la toate nivelurile: intelectual, spiritual, afectiv, senzorial.

Regizorul este un eseist care lucrează cu imagini. Spectacolul materializează lecătura sa personală, creatoare, asupra unui text, dar mai ales poate constitui un fragment al esteticii sale teatrale. „Scriu cu camera” spunea, la o întîlnire cu studenții, Miklós Jancsó. „Scriu în imagini”, aș putea spune despre oricare spectacol al meu.

Un spectacol de teatru contemporan este un act artistic viu, independent, care exprimă personalitatea unui creator, ca un tablou, ca o sculptură, ca un poem, ca o simfonie.

Natura spectacolului de teatru este labilă, structura sa, oricît de riguros arhitecturizată, este friabilă. O arhitectură so-